

Лирски запис - Зоран Милошевић

МОЈ СУСРЕТ СА ПРЕПОДОБНИМ СЕРАФИМОМ (САРОВСКИМ)

Веру у Господа Исуса Христа пренела ми је мајка. Отац се није мешао, заправо у слободно време читао је од корица до корица дневни лист „Политику“ покушавајући да схвати „куда иде овај брод“. Васпитање деце за њега је био превише „овоземаљски“ и неинтересантан посао.

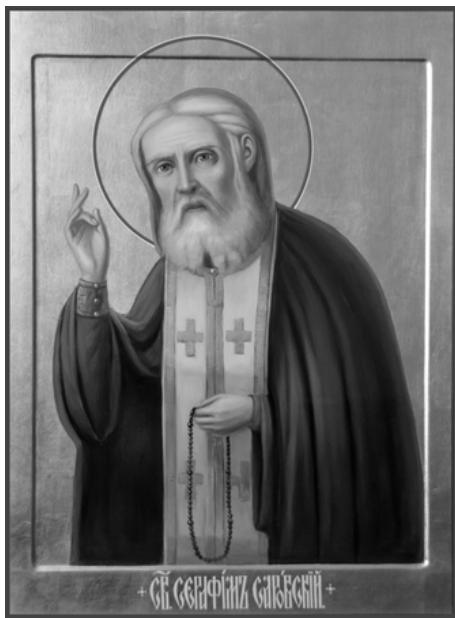
На питања везана из школског градива, посебно историје, марксизма и других друштвених предмета само би, чувши шта пише у уџбенику, рекао: „Није то баш тако!“ А како јесте — није имао одговор.

Мајци је веру пренела њена мајка, која је за своје време била веома образована жена. Имала је једноставна хришћанска размишљања и настојала је да све животне невоље прими мирно, а било их је много. Муж подофицир војске Краљевине Југославије био је заробљен и интерниран у Немачку, откуда је пребегао у Енглеску и као антикомуниста није се вратио у земљу после рата, оставивши баки да се брине о петоро деце. Уз бригу о деци, сваког дана је читала Свето Писмо и молила се.

У цркву се није ишло. Било је то време комунизма, а они који су одлазили у цркву увек су кажњавани од стране власти. У мом случају, баук је била наставница математике, која је живела поред цркве и када би видела да смо само свратили у порту, за њу је то била драма васионског смисла. Иначе, најбезболнија је била социјална маргинализација, тј. онемогућавање напредовања на социјалној лествици, те су ме

сви, укључујући оца, саветовали да правим компромис са владајућом идеологијом.

У том простору стицао сам основно верско образовање,

тачније више морално, јер је мајка инсистирала на добрим делима, поштовању људи уопште, посебно старијих и девојчица. Наравно, Бог је за њу постојао, али детаље није знала. Тако сам се са правим богословљем сусрео тек касније. Био је то дуг пут. Јер, верник је у комунизму, а сада се то враћа са неолиберализмом, вазда био сумњив и опасан за поредак, а опрезност је била мајка

опстанка.

Ипак у тишини, полутајно, скоро ћутке, отварао се простор верујућима. Тако су почеле да до људи долазе књижице прештампа(ва)не од стране неких парохија и манастира, које су настале углавном у времену пред Други светски рат. Исихазам и Исусова молитва постају теме разговора и, што је најважније, праксе.

„Госпode Исусе Христе, Сине Божији, помилуј ме грешнога (грешну)!“ почело је да одјекује у срцима верујућих људи. Многи су поделили своја искуства о миру, који се изливао у срца, после ових молитви. Круг верујућих се лагано, али сигурно ширио, као и теме које су нас интересовале.

У мом случају, све ово је значило и научно и публицистичко деловање и отварање питања вере и њеног места у друштву, држави и политици. То је тема где бих могао заиста да кажем интересантне детаље и догађаје (од тога како су нас римокатолици шпијунирали, како су колеге пријављивале Министарству просвете нашу делатност видевши је као „сарадњу са Црквом на рушењу режима“, реакције уредника часописа на „немарксистички поглед на православље“, до репресије владика према верницима и свештеницима који нису прихватили екуменизам...).

После савладавања основа литургијске праксе интерес се „померио“ и ка питању светости. Како се постаје светац, који су светитељи у Цркви, хијерахија светости, како се канонизују итд. У том контексту настали су и научни зборници: „Светост и идентитет — улога светаца и светости у формирању идентитета православних народа“ и „Дух времена и светост“. Јер, како се да приметити, све је мање простора за светост, а све више за неваспитаност и простоту, те сам сматрао потребним да се и у научној заједници проговори о овоме.

Лично, поштовао сам светитеље, али нисам имао никакво духовно искуство по овом питању. Ипак, Господ се и за ово постарао. Године 2019. западни аутори су већ увелико нападали православље и све што се везује за њега, сменивши пропали комунизам и комунисте, нападима инспирираним (нео)либерализмом и (нео)троцкизмом, а по месту објављивања предњачили су аутори из Израела, Велике Британије и САД. Чак су се и НАТО генерали укључили изјавама о штетности православља и неопходности борбе са њим. Ми смо сковали термин „НАТО православље“ (за оно што се гради уз помоћ фанариота), а оне вернике и свештенослужитеље који су подлегли притисцима назвали смо „НАТО православци“).

Појављивали су се крајње чудни наслови у медијима, попут: „Иконе на стражи руског Лос Аламоса (амерички портал *War On The Rocks*), „Свештеници јачају армију“ (*Economist*), „Руско нуклеарно православље“ („National Interest“ – што је заправо наслов књиге Дмитрија Адамског“, „Верска ревност у руским Оружаним снагама у порасту“ (*Economist*), „Хоће ли Руска православна црква престати да благосиља ракете“ (*Times*) итд.

Пажњу ми је привукао *Дмитриј Адамски*, професор који живи у Израелу, (и његова књига „Руско нуклеарно православље“) у којој оптужује Преподобног Серафима Саровског да је не само покровитељ програма нуклеарног оружја, већ и „одговорни“ за зближавање РПЦ и нуклеарног војног комплекса.

На ову тему објавио сам публицистички чланак „Руско нуклеарно православље и Преподобни Серафим Саровски“ у недељнику „Печат“ (4. октобра 2019. године), ставши у одбрану праксе освештавања оружја и узимање небеских заштитника за војне јединице и родове. Додајем, да се до тог времена нисам молитвено обраћао Преподобном Серафиму, нити читао његово житије.

Међутим, како то Господ уме да уреди, убрзо после тога стигао је позив за научну конференцију у Нижњем Новгороду, на који сам се радо одазвао (искрено, зато што до тада нисам био у овом руском граду који ми је био познат искључиво по историјским информацијама, бар је таква мисао прострујала главом). Обревши се у Н. Новгороду још нисам повезивао Преподобног Серафима са овим градом. Као да ми је неко помео мозак, просто сав сам био сконцентрисан на конференцију и упознавање колега (из Грчке, Русије, Белорусије, Бугарске...), а организатор ме је замолио да одржим и

јавни час за студенте политичких наука (било је и младих из Србије, што ме је изненадило).

Конференцији је присуствовао и митрополит Георгиј који нам се захвалио за смислена размишљања и подстицаје за учвршћивање вере, те нам предложио да за све учеснике конференције митрополија организује екскурзију до манастира Дивјејево где се чувају мошти Преподобног Серафима Саровског. Тек тада се упалила лампа у мом мозгу да сам писао о овом светитељу и почео да размишљам о овој „случајности“.

Када смо стигли (иако је била субота) испред је стрпљиво чекало мноштво људи. Нас су као посебне госте монахиње спровеле преко реда, при чему се нико од верника који су чекали није побунио. Сам сам био у средини од око 50-ак учесника научне конференције и стрпљиво чекао свој ред да целивам мошти преподобног. Прекрстио сам се, пољубио ковчег и у том тренутку, када сам се већ усправио, из моштију је зрак дебљине руке пошао право у моје срце. Био сам затечен. У повратку сам углавном ћутао очекујући да ли ће неко поделити своје искуство са Преподобним. Нико није ништа говорио.

За недељу, била је предвиђена Служба у новом храму, на крају Нижњег Новгорода. Са нестрпљењем сам чекао полазак. Ушавши, видео сам са десне стране иконостаса велику икону Преподобног Серафима Саровског и пошао да је целивам. Поновило се исто као и код моштију, само је зрак био слабијег интензитета.

После повратка у Србији отишао сам код свог свештеника и испричао му све шта се збило у Н. Новгороду и упитао га да ли смем да причам о овоме. Благословио је, додавши да тако ширим веру и православље.

За мене је ово било више него довољно да почнем да се детаљније бавим Преподобним. Прочитао сам његова жи-тија, почео да се молим пред његовом иконом коју сам купио у Н. Новгороду и донео у Србију, али сам почео и да набављам мале иконе са његовим ликом. Када би ме гости из Русије, који долазе на научне конференције у Београд, питали шта да ми донесу на поклон, одговор би увек био исти – иконице Преподобног Серафима Саровског (после би их делио пријатељима, уз обавезно појашњење зашто баш та икона).

О АУТОРУ

Зоран Милошевић (рођен 1959. године у Богатићу) је доктор социолошких наука, научни саветник. Ради на Институту за политичке студије у Београду. Добитник је највиших награда за научни допринос у Србији, Руској федерацији и Белорусији, писац и приређивач бројних научних књига. Прича о Преподобном Серафиму Саровском у преводу на руски језик објављена је у Зборнику конференцијских радова „Душа је, попут Небеса, вечна“ у Санкт Петербургу 2023. Након исте конференције додељена му је Медаља Игора Григорјева за укупан допринос култури.